

8

Poštnina plačana v gotovini.

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Letnik LXXV.

Ljubljana, 7. novembra 1938.

Štev. 10.

Izhaja mesečno. — Leto 1938. — Naročnina: 50 Din letno.

65.

Pravila lastnih organizacij SKA.

Pravila Zveze katoliških kmečkih mladcev.

Značaj in namen.

Člen 1.

Zveza katoliških kmečkih mladcev je organizacija Katoliške akcije v Sloveniji. Zanj veljajo pravila Katoliške akcije v Sloveniji in ta pravila.

Člen 2.

Zveza katoliških kmečkih mladcev vodi apostolsko delo med kmečko mladino in šola svoje člane za to delo.

Člen 3.

Zveza katoliških kmečkih mladcev praznuje kot svoja posebna praznika: praznik Kristusa Kralja in praznik sv. Jožefa.

Člen 4.

Namen Zveze katoliških kmečkih mladcev je:

a) izoblikovati po verskih in нравnih načelih novega kmečkega fanta, ki bo resen, značajan, močne volje in čist; požrtvovalen, podjeten in željan dejanj;

ki bo svoje kmečko delo krščansko pojmoval;

ki bo nadnaravno mislil, živel stalno v milosti božji ter skušal v sebi in drugih upodobiti Kristusa;

b) osvojiti kmečko mladino za Kristusovo kraljestvo;

prepojiti s Kristusovim duhom njihovo osebno in domače življenje ter vse kmečko okolje.

Člen 5.

Temeljne naloge Zveze katoliških kmečkih mladcev so:

a) Vse delo in življenje nadnaravno usmerjati.

b) Mišljenje članov očiščevati od sodobnih zmot in izgraditi v njih močno katoliško načelnost.

c) Buditi in šolati vest, zlasti v stvareh, kjer so sodobne zmote in zablode otopile moralno čutenje.

č) Gojiti krščanski idealizem proti življenjskemu materializmu.

d) Boriti se proti vsem oblikam surovosti in proti pijančevanju.

- e) Izgraditi polno uspešno organizacijo in jo ohranjati na višini.
- f) Izšolati čim več voditeljev-laikov za lastno organizacijo.
- g) Šolati za akcijo v kmečkem in družinskem okolju.
- h) Vršiti notranjo akcijo med lastnimi člani, zunanjo pa med nečlani.
- i) Priprava za lastno družinsko življenje.
- j) Delati za mir v družini in med sosedi.
- k) Pridobivati kmečke družine za Kristusa in Cerkev.

Sredstva.

Člen 6.

Sredstva so nadnaravna in naravna, duhovna in gmotna, zlasti:

- a) zaupanje v Boga in njegovo pomoč pri delu v Katoliški akciji; molitev, prejetanje zakramentov, oblikovanje lastnega značaja pod vodstvom posebnega duhovnega voditelja; duhovne vaje in obnove; zgled; žrtvovanje in zadoščevanje za druge;
- b) spoznavanje verskih in нравnih načel ter proučevanje socialnih vprašanj;
- c) seje in sestanki, krožki in tečaji, predavanja, gojenje plemenite družabnosti, nastopi in prireditve;
- č) preizkušene propagandne, organizatorne in delovne metode sploh;
- d) skrb za telesno zdravje, moč in delovno zmožnost članov;
- e) knjižnice, izdajanje primernih spisov;
- f) članarina, podpore, volila in drugi dohodki.

Članstvo in ustroj.

Člen 7.

V Zvezi katoliških kmečkih mladev je včlanjena moška kmečka mladina od 14. do 25. leta.

Člane sprejema odsekovni svet.

Člen 8.

Zveza katoliških kmečkih mladev se deli na dve škofijski podzvezi, škofijska podzveza se deli na pokrajinska okrožja; ta pa na krajevne odseke. Odsek se deli na oddelke, kakor določa poslovnik.

Organi.

Člen 9.

Organi Zveze katoliških kmečkih mladev so: zvezni, škofijski, pokrajinski in krajevni odbori, sveti in občni zbori.

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1938.

† GREGORIJ ROŽMAN,
škof.

V Mariboru, dne 26. oktobra 1938.

† IVAN J. TOMAŽIČ,
škof.

Pravila Zveze katoliških kmečkih mladenk.

Značaj in namen.

Člen 1.

Zveza katoliških kmečkih mladenk je organizacija Katoliške akcije. Zanj veljajo pravila Katoliške akcije v Sloveniji in ta pravila.

Člen 2.

Zveza katoliških kmečkih mladenk vodi apostolsko delo med kmečkimi dekleti in jih šola zanj.

Člen 3.

Zveza katoliških kmečkih mladenk praznuje kot posebne praznike: praznik Kristusa Kralja in praznik Marijinega oznanjenja.

Člen 4.

Namen Zveze katoliških kmečkih mladenk je:

a) izoblikovati po verskih in нравnih načelih kmečko dekle, ki bo modra, značajna, močne volje in čista; požrtvovalna in usmiljena za duhovno bedo drugih;

ki bo svoje delo krščansko pojmovala;

ki bo nadnaravno mislila, živela stalno v milosti božji ter skušala v sebi in drugih upodobiti Kristusa;

b) osvojiti kmečka dekleta za Kristusovo kraljestvo;

prepojiti s Kristusovim duhom njihovo osebno in domače življenje ter vse kmečko okolje.

Člen 5.

Temeljne naloge Zveze katoliških kmečkih mladenk so:

a) Vse delo in življenje nadnaravno usmerjati.

b) Mišljenje članic očiščevati od sodobnih zmot in zgraditi v njih močno katoliško načelnost.

c) Buditi in šolati vest, zlasti v stvareh, kjer so sodobne zmote in zablode otopile moralno čutenje.

č) Gojiti krščanski idealizem proti življenjskemu materializmu.

d) Vzgajati čut za žensko čast in dekliški ponos in jih v tem tako utrditi, da bodo zdržale tudi izven domačega kraja.

e) Izgraditi polno uspešno organizacijo in jo ohranjati na višini.

f) Izšolati čim več voditeljic za lastno organizacijo.

g) Šolati za akcijo v kmečkem in družinskem okolju.

h) Vršiti notranjo akcijo med lastnimi članicami, zunanjo pa med nečlanicami.

i) Priprava za lastno družinsko življenje.

j) Delati za mir v družini in med sosedi.

k) Pridobivati kmečke družine za Kristusa in Cerkev.

Sredstva.

Člen 6.

Sredstva so nadnaravna in naravna, duhovna in gmotna, zlasti:

a) zaupanje v Boga in njegovo pomoč pri delu v Katoliški akciji; molitev, prejemanje zakramentov, oblikovanje lastnega značaja pod vod-

stvom posebnega duhovnega voditelja; duhovne vaje in obnove; zgled; žrtvovanje in zadoščevanje za druge;

b) spoznavanje verskih in nravnih načel ter proučevanje socialnih vprašanj;

e) seje in sestanki, krožki in tečaji, predavanja, gojenje plemenite družabnosti, nastopi in prireditve;

č) preizkušene propagandne, organizatorne in delovne metode sploh;

d) skrb za telesno zdravje, moč in delovno zmožnost članic;

e) knjižnice, izdajanje publikacij;

f) članarina, podpore, volila in drugi dohodki.

Članstvo in ustroj.

Člen 7.

V Zvezi katoliških kmečkih mladenk je včlanjena ženska kmečka mladina od 14. do 25. leta ali do poroke.

Članice sprejema odsekovni svet.

Člen 8.

Zveza katoliških kmečkih mladenk se deli na dve škofijski podzvezi; škofijska podzveza se deli na pokrajinska okrožja, ta pa na krajevne odseke. Odsek se deli na oddelke, kakor določa poslovnik.

Organi.

Člen 9.

Organi Zveze katoliških kmečkih mladenk so: zvezni, škofijski, pokrajinski in krajevni odbori, sveti in občni zbori.

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1938.

† GREGORIJ ROZMAN,
škof.

V Mariboru, dne 26. oktobra 1938.

† IVAN J. TOMAŽIČ,
škof.

Duhovnikom za izseljensko nedeljo.

Prvo adventno nedeljo, letos bo 27. novembra, smo do sedaj že skoraj deset let posvetili vsako leto našim slovenskim izseljencem. Zavedamo se pač dejstva, ki nas pretrese da kosti, kadarkoli se ga spomnimo, da nas je več na tujem kot doma, da je zato rešitev teh, naše večine, samo naša lastna narodna rešitev. Če res za vedno izgubimo to večino, kaj čaka nas tu doma? Bomo vzdržali vse pritiske glede vere in narodnosti?

Mi duhovniki se pa pri izseljenskem vprašanju zavedamo še drugega dejstva — ogromne verske škode, katero smo po izseljevanju in po našem narodnem razkosanju že utrpeli. Stotisoči so, katere smo versko izgubili. Da, tu pa mora vsakega zavednega duhovnika zaboleti v dno duše: visoko nad sto tisoč verskih razvalin v dušah naših bratov in sestrá je plačal naš narod za skorjico boljšega kruha, za

par dolarjev, za košček udobnejšega življenja! Ali ni to trpka in grenka usoda naroda! Da bi si pa zboljšali stanje, so stotisoči odšli na tuje, za to pa plačali to strašno ceno: izguba duše in Boga!

Na vse to mislimo na izseljensko nedeljo tudi mi duhovniki, saj čutimo z narodom.

Da, ogromno narodno in versko vprašanje je to naše izseljensko vprašanje! Toda treba ga je spoznati, razumeti. In da bi ga razumeli, da bi ga spoznali, da bi ga zato tudi skušali reševati, je namen izseljenske nedelje tudi za nas duhovnike. Ali nismo varuhi slovenskega Siona?

Pa tudi narod moramo prebuditi v celoti za to vprašanje, da ga bo razumel, poznal in sodeloval pri njegovem reševanju.

Izseljenska nedelja naj nudi vsakemu dušnemu pastirju priliko, da o tem najprej sam misli, pa da se o tem pogovori s svojim ljudstvom v cerkvi, v dvorani, v pisarni, da z njim kuje načrte, kako bo v prihodnje bolje kakor do sedaj, kako bo skrbel za duše onih, ki so odtrgani od narodne skupnosti v domači državi.

Zato pa za letošnjo izseljensko nedeljo:

1. Skušajmo izseljensko vprašanje sami razumeti in poznati. Naročimo se na »Izseljenski vestnik«! Suhoparen in nezanimiv je ta list. To je res! Toda samo na videz. Ako ga bomo pa čitali z željo, da se poučimo o tem vprašanju, ako ga bomo čitali v skrbi očeta za svoje otroke, v ljubezni do naroda, bomo pa v vsaki številki našli nekaj, četudi kaj malega, kar nam bo počasi po koščkih odkrivalo zaster, da bomo videli, kako ogromna tragedija se je že in se še prav v naših časih odigrava z nami, z našim izseljenstvom in zamejnim slovenstvom in slovenstvom po diaspori. Kako tisoči mrjo versko, narodno in gospodarsko. Kako za tem zagrinjalom tujine na tisoče naših nesrečnih slovenskih krušnih izgnancev versko poginja!

Kako daleč je marsikje v verskem oziru že med njimi, pove čikaški dnevnik »Prosveta«, ko pravi: »Čemu toliko salamenske brige, da bomo versko propadli... ko pa ves čuječi svet lahko vidi, le gospodje »rešeniki« nočejo ali ne morejo videti tega — da nas je najmanj 100.000 že davno versko propadlo...«

Kako nam po našem jugu enako propada po nesramnih kabaretih in nočnih lokalih tisoče naših hčera, slovenskih deklet. Tisoče teh rev je podobnih nesrečnemu medvedu, ki ga vodi Bosanec po naših vaseh. Umazana dobičkaželjnost ali lastna strast jih vodi po teh lokalih, da plešejo umazanim razuzdancem in jim pojo te nesrečne slovenske »pevačice« zato, ker doma niso našle kruha in si ga morajo služiti drugod. Da, plešejo, plešejo te slovenske pevačice, pojo, pojo te razbite slovenske duše. Nam pa, če imamo samo še kaj človeškega čuta, to njih petje kot obupen krik po pomoči in rešitvi trga dušo.

In naše sezonsko delavstvo po Nemčiji in Franciji! Ali se nam ne trga srce samo pri misli: da mora ravno naš nesrečni Slovenec biti suženj vsem svojim večjim sosedom v Evropi!

Tisoče naših krepkih zdravih slovenskih fantov in deklet — letos skoraj pet tisoč — jih je odšlo za najnižja dela, za kravje deklet in hlapce, po Nemčiji in Franciji, zato ker Francoz, Nемец nočeta tega dela. Slovan jim ga naj naredi! In za kako plačo?! In pri tem naj mu da še dušo! Dekle še svoje telo!

O vsem tem in še o marsičem sličnem, žalostnem se poroča v »Izseljenskem vestniku«, ne kričeče, ne glasno. Saj se ne sme! Sosedje bi nam potem še te skorjice kruha ne dali. In kdor bo čital list »Izseljenski vestnik« s srecom in z ljubeznijo, s skrbjo za svoj narod, bo znal o vsem čitati v listu, četudi večkrat med skromnimi vrsticami.

Pa še eno bo tam čital: o veliki ljubezni našega izseljenca do vere, naroda in domovine, tako ganljivo, da se mora odtajati vsako, še tako mrzlo in trdo srce.

Iz dopisov izseljencev v »Izseljenskem vestniku«, pisanih z žuljavo in okorno delavsko roko, bo slišal tudi obupen krik teh stotisočev iz tujine po pomoči: »Pomagajte nam, ker poginjamo! Toda vedite: z nami poginjate tudi Vi doma! Rešite nas! Ker če mi umiramo, umrete z nami tudi Vi!«

Zato, za letošnjo izseljensko nedeljo postanimo naročniki »Izseljenskega vestnika« najprej sami, skrbimo pa tudi, da bodo postali naši verniki.

2. Izseljenska nedelja je naša misijonska nedelja domačih misijonov. Zato izpolnimo to nedeljo z molitvami in žrtvami za versko reševanje stotisočev poginjajočih slovenskih duš, da jih ohranimo Bogu, cerkvi, veri naših očetov. Padimo sami na kolena in povabimo na kolena tudi svojo župnijo pred večno usmiljenim Bogom in ga prosimo: »Ohrani, Oče, kar je bilo tvojega vsa stoletja, in sicer tvojega zvesto in junaško, tvojega kljub stoletnemu prelivanju svoje krvi za sveti križ, in je danes še vedno tvoje. Ohrani nam naše na tujem zveste tebi in sebi.«

3. Na izseljensko nedeljo se zavejmo sami in vzbudimo tudi pri svojih vernikih zavest dolžnosti do svoje krvi na tujem! Če so daleč od nas, ali zato niso več naši? Mati, niso to več tvoji otroci? Sestra, ni to več tvoj brat? Tvoj sorodnik? zato ker je daleč proč? So mar naše dolžnosti do njih jenjale? Ne! Povečale so se, ker so se povečale nevarnosti za njih dušo in telo. Zato: pišimo svojim vernikom na tuje sami! Storimo, da bodo pisali z nami verniki, in sicer: ne samo prošnje, ne samo vsakdanje stvari, pišimo jim opomine, svarila, pouke. Klic k zvestobi do vere in domovine in očetov! Vsako pismo naj vsebuje vsaj kapljico zdravilnega balzama ljubeznivega pouka za njih duše od doma, za morda že bolne duše dragih na tujem, morda že mrtvih. Dajmo jim zdravil po kapljicah v ljubezni polnih in zaskrbljenih opominih. Za izseljensko nedeljo naj gre iz vsake slovenske hiše na tuje tako pismo svojemu članu, kjerkoli na svetu je.

Za letošajo nedeljo smo izdali zopet skupno pismo »Narod doma — narodu na tujem«. Pomagajte nam, da ga dobi vsaka hiša, da ga bo poslala svojemu dragemu na tuje.

Naročite ga in ga razdelite vsem po fari. Vsaka hiša naj ga dobi!

4. Imamo dobre časopise! Prečitamo jih, pa v peč z njimi. Oh, nikar! Neizmerna škoda! Tam na tujem imate duhovno lačno in sestradano dušo svojega dragega. Kako je krvavo potreben kruha božje besede! Le 50 par bi stalo, pa bi ga mu poslali. Morda je res že pokvarjen njegov duhovni želodec, da te hrane več ne prenese. Nič zato! Vztrajajte! Naši izseljenci po zapadnih državah Evrope in po jugu dobivajo iz domovine razne protiverske tednike brezplačno, v veliki množini, stalno. Od kod? Kdo jih plača? Bog ve! Dobivajo jih. Mi tega ne zmoremo. Nimamo bogatašev! Kar jih je, nimajo toliko socialnega in verskega čuta, da bi za to žrtvovali. Pomagajmo si sami! Navdušimo ljudstvo samo, sorodnike izseljencev, naše organizacije, da bodo to delo katoliškega tiskovnega apostolata vršili! Ako to organiziramo po hišah in društvih, bodo katoliški listi v deset tisočih vsak mesec romali v hiše naših izseljencev širom sveta in širili veliko apostolsko misijonsko delo.

Koliko dobrega bi se že s tem doseglo! Kdor gre na tuje obiskat naše ljudi, pride nazaj s to prošnjo: »Dajte nam dobrega berila!« V začetku ga jim bomo mi pošiljali, počasi si ga bodo sami naročili.

5. Pristopimo v Družbo sv. Rafaela in vabimo svoje ljudi, da pristopijo. V vsaki fari prosimo zaupnika, ki bo nabiral člane za Družbo. Vse fare kot skupine v Izseljensko zbornico! Vsi posamezniki v Rafaelovo

družbo! Le močna organizacija bo zmogla ogromno nalogo, ki jo ima. Le če bo organizacija mogočno zasidrana v narodu, bo njeno delo uspešno! Le če bo narod res delal in pomagal, bomo uspeli!

Družba sv. Rafaela zato lepo prosi vse gospode duhovnike, naj ne bo slovenske cerkve, kjer bi se vsako leto ne praznovala izseljenska nedelja! Kjer je mogoče, naj se praznuje prvo adventno nedeljo! Kjer ne, naj dan določi gospod župnik sam. Kako jo kje praznujejo, prepuščamo lokalnim voditeljem. Samo vsako leto gotovo v vsaki fari izseljensko nedeljo!

Priložene so položnice za zbirke v ta namen.

Družba sv. Rafaela.

67.

O zapisniku pri izpraševanju ženina in neveste.

O zapisniku pri izpraševanju ženina in neveste, kakor je predpisan v ljubljanski škofiji, so nastali nekateri očitki zlasti proti njegovemu najnovejšemu formularju. Primerno je, da se na sinodi tudi ta zadeva uredi. Troje vprašanj si moremo zastaviti ob tem zapisniku:

- 1) ali je potreben;
- 2) kako natančen naj bo;
- 3) kakšna naj bo njegova oblika.

Ad 1) Župnik mora po kan. 1020, §§ 1 in 2, izprašati ženina in nevesto, da dožene liber status in ugotovi, ali sta zadosti poučena v krščanskem nauku. Krajevni ordinarij pa mora po kan. 1020, § 3, izdati »*peculiare normas pro huiusmodi investigatione*«. Kaj naj obsegajo te *peculiare normae* in na kakšen način naj se to izpraševanje opravlja in kako naj se kontrolira, ali se je res opravilo, tega obče materialno zakonsko pravo ne določa, marveč prepušča krajevnemu ordinariju.

Instrukcija za škofijska sodišča z dne 15. avgusta 1936. pa v čl. 72 svojega pravilnika suponira, da se o gornjem izpraševanju napravi poseben zapisnik. Določa namreč, da ima branilec vezi pravico, zahtevati od župnika, ki je sodeloval pri sklenitvi zakona, »*authenticum exemplar investigationum ante matrimonii celebrationem peractarum, et interrogationum quas hic, ad normam iuris, nupturientibus detulit*«.

Ni dvoma, da bi se dalo zadostiti določbi kan. 1020 na več načinov. Najbolj praktičen pa je ta, kakršnega si je izbral naš »zapisnik«, da ima namreč župnik že tiskana vprašanja in je treba samó formular izpolniti. Podpisani zelo dvomim, da bi se kak drug način obnesel. Vprašanja bi že večina župnikov pravilno zastavila, toda zapisnika o tem bi marsikdo, kakor skušnja uči, ne napravil, vsaj takega ne, ki bi kaj pomenil. Zapisnik pri izpraševanju ženina in neveste naj zato ostane, kakor je. Predlog neke pastoralne konference, naj bi se obrazec o izpraševanju po zadržkih (kaj pa o hibah v privolitvi!) ločil od zapisnika, ni umesten.

Ad 2) Drugo vprašanje je, kako natančen naj bo ta zapisnik. Naš zapisnik zahteva najprej splošne podatke, nato sprašuje o zakonskih zadržkih in potem o privolitvi. Zaradi popolnosti se vpišejo vanj tudi podatki o oklicih in poroki, dasi je s tem prav za prav že prekoračen namen zapisnika.

Glede splošnih podatkov kakor tudi glede vprašanj o zakonskih zadržkih ni kaj pripomniti. Omenil bi samo to, da je vedno bolje, da je tak zapisnik preobširen, kot da je preskromen. Zakon je važna zadeva. Splošno sodijo, da bi se mogel marsikateri neveljavni zakon preprečiti, ako bi se izpraševanje ženinov in nevest vršilo vestno in bi se vedno napravil o tem natančen zapisnik. Vprašanja o zadržkih morajo biti detajlirana. Le splošno vprašanje, ali je znan kakšen zakonski zadržek, je popolnoma nezadostno. Še župniku najbrž niso vedno vsi zakonski zadržki po kanonskem in državljanskem zakoniku natančno pred očmi. Ako pa je treba po zapisniku izpraševati po posameznih zadržkih, je nevarnost, da bi se ta ali oni ne ugotovil, precej manjša.

Za veliko večino neveljavnih zakonov je vzrok hiba v privolitvi. Veljavni formular našega zapisnika ima o privolitvi šest vprašanj, prejšnji je imel eno samo. Toda tudi teh šest vprašanj je še premalo. Peto vprašanje: ali stopa prostovoljno v zakon; ali ga kdo (n. pr. starši) sili v zakon, mora biti bolj razčlenjeno. Največkrat je namreč zakon neveljaven zaradi sile in strahu. Ako zapisnik ne vsebuje konkretnih vprašanj o sili in strahu, je nevarnost, da se bo župnik zadovoljil s splošnim vprašanjem, in odgovor na tako splošno vprašanje, ali stopa prostovoljno v zakon, je seveda brez vrednosti.

Prav tako je šesto vprašanje: ali privoli pogojno: kateri pogoj, presplošno. Treba je namreč preprečiti, da ne bo zakon neveljaven po kan. 1086, § 2, ali po kan. 1092. Po kan. 1086, § 2, je zakon neveljaven, ako nupturient oziroma nupturienta izključita s pozitivnim dejem volje a) ali zakon sam; b) ali vso pravico do spolnega občevanja; c) ali kako bistveno lastnost zakona. Kan. 1092 obravnava razne pogoje, pod katerimi se more skleniti zakonska pogodba. Opozoriti je treba zlasti na pogoj proti bistvu zakona, ker je v tem primeru zakon neveljaven in ker tak pogoj v pravno razrvanem modernem času ni tako redek. Glavna župnikova skrb pri izpraševanju ženina in neveste bo vedno bolj ta, da ugotovi, ali imata nupturienta zakonsko privolitev ali ne.

Za zgled, kako naj bi se gornje peto in šesto vprašanje v oddelku o privolitvi v našem zapisniku pri izpraševanju ženina in neveste izpopolnilo, naj navedem zadevno ureditev iz pasavske škofije (z dne 27. jan. 1938; Oberhirtliches Verordnungsblatt 1938, 8, für die Diözese Passau), ki jo znani kanonist Hilling zelo pohvalno omenja v Archiv für katholisches Kirchenrecht 1938, 171—173. V pasavski škofiji mora staviti župnik ženinu in nevesti v tej stvari tale vprašanja:

I. a) Sind Sie zu der Ehe, die Sie vorhaben, von jemand, besonders von den Eltern oder Angehörigen, besonders überredet worden?

b) Werden Sie durch ständige Klagen oder Vorwürfe, besonders der Eltern, zu der Ehe, die Sie schließen wollen, veranlaßt?

c) Haben die Eltern oder Angehörigen Ihnen gedroht, Sie im Falle der Weigerung zu dieser Ehe zu schlagen, zu verstoßen, zu enterben?

d) Sind Sie von den Eltern oder anderen Personen körperlich durch Schläge, Ohrfeigen, Entziehung der Freiheit und ähnliches mißhandelt worden, damit Sie diese Ehe eingehen?

II. Erklären Sie, daß Sie keine wie immer gearteten Vorbehalte oder Bedingungen hinsichtlich des Eheabschlusses oder des Rechtes auf die eheliche Pflicht oder hinsichtlich des Hauptzweckes der Ehe oder der wesentlichen Eigenschaften der Ehe gemacht haben und solche Vorbehalte oder Bedingungen vor und bei der Trauung nicht machen wollen?

Podobna vprašanja naj bi se vstavila tudi v naš zapisnik.

c) O obliki zapisnika se da govoriti. V nekaterih njegovih rubrikah je preveč prostora, v drugih premalo. Dalo bi se morda tudi tako napraviti, da bi se vprašanja o zakonskih zadržkih natisnila le enkrat in bi se prostor za odgovore nanje razpolovil; tako bi bili odgovori ženina in neveste na vprašanja

o zadržkih na isti strani. Vprašanja o splošnih podatkih in o privolitvi pa morajo biti ločena.

Formular zapisnika o izpraševanju ženina in neveste naj obsega čim več migljajev in opozoril za župnika glede določb iz zakonskega prava. Skušnja je pokazala, da je vse to dobro. Oblika naj bo praktična. Za odgovore, podpise in podobno naj bo zadosti prostora. Zapisnik naj se napiše točno in razločno, ker njegova »vloga« ni s poroko končana. Pri zakonskih pravnih bi mogli nuditi ti zapisniki, ako bi bili pravilno, dosti natančno in vestno sestavljeni, veliko oporo. Danes pa je tako, da se nanje ni mogoče zanesti. Zato je tudi opozorilo v našem najnovejšem formularju, da naj se odgovori zapišejo v stavkih. Besedici »da« ali »ne« ali celo kakšna kljuka so premalo določni znaki. Tako smo imeli pri ljubljanskem škofijskem sodišču v neki zakonski pravdi opraviti s takim zapisnikom, ki je bil poln nerazumljivih znakov. Župnik, ki je bil zaslišan, je nato pojasnil, da mu isti znak (kljuka) pomeni pozitiven ali negativen odgovor in celo to, ali je vprašanje stavil ali ga je opustil, ker se mu je zdelo brezpredmetno.

Med najvažnejše župnikove dolžnosti spada dolžnost, vestno sestaviti zapisnik pri izpraševanju ženina in neveste.

Dr. Al. Odar.

Št. 4609.

68.

Konkurenčna obravnava.

Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani je z dopisom z dne 20. septembra 1938, št. II. 6325/1, sporočila škof. ordinariatu sledeče:

»Kr. banska uprava opaža, da se v postopku v cerkveno konkurenčnih zadevah večkrat zaradi pomanjkljivo opremljenih prošelj rešitve otežujejo, v neredkih primerih pa tudi povzročajo instančne pritožbe občin ali pa cerkvenih odnosno nadarbinskih predstojništev, ki bi v mnogih primerih morebiti izostale, ker bi se zadeva na konkurenčni obravnavi dovoljno razčistila.

Glede na to, da je v cerkvenokonkurenčnih zadevah razlikovati med

1. stvarnimi in
2. osebnimi potrebščinami,

se zaradi odprave omenjenih nedostavkov ordinariat naproša, da blagovoli prošnje, ki jih predlaga v smislu odredb § 14 zakona od 20. julija 1863, kranjski dež. zak. št. 12, opremiti sledeče:

K 1. Iz prošnje bodi razvidno, katere cerkvene in nadarbinske zgradbe ter iz kakšnih razlogov naj se popravijo ali na novo sezidajo. Nadalje naj bo prošnji priložen proračun stroškov, pri večjih popravilih ali novih gradnjah pa tudi po strokovnjaku izdelani načrti in izpiski iz cerkvenih obračunov za zadnja 3 leta (§ 14 omen. zakona).

K 2. Če gre za prejemke organista in cerkovnika, bodi iz prošnje predvsem razvidno, ali gre za dve osebi, ali pa sta združeni obe službi v eni osebi. V prošnji bodi navedeno, kolikšni so sedanji prejemki cerkvenega uslužbenca v denarju ali dajatvah v naravi in kolikšni se predlagajo za bodoče. Če gre za kritje dolga pri OUZD ali pri Pokojninskem zavodu, je navesti višino dolga in event. obresti. Prošnji je istotako priključiti izpiske iz cerkvenih računov za zadnja 3 leta (§ 36 zakona od 7. maja 1874, avstr. drž. zak. št. 50).

Škofijski ordinariat se prosi, da izvoli potrebno ukreniti, da bodo cerkvena in nadarbinska predstojništva predlagala ordinariatu samo po-

polne in s potrebnimi prilogami opremljene prošnje, da se na ta način postopek pospeši in omogoči pravilna podlaga za konkurenčno obravnavo in konkurenčno odločbo.«

To se objavlja župnim uradom zaradi ravnanja.

V Ljubljani, dne 27. septembra 1938.

Ign. Nadrah,
gen. vikar.

69.

Spreminjanje besedila cerkvenih pesmi.

Dogaja se, da posamezni pevovodje in duhovniki samovoljno spreminjajo besedilo cerkvenih pesmi. Opazil sem med drugim tele spremembe: »Za Marijo le hodimo«, namesto: »Le za Jezusom hodimo«; v pesmi »Je angel Gospodov« pa »Zdrava Marija«, namesto »Češčena Marija«. Cerkevne pesmi so molitveni teksti, katere mora po kan. 1385, § 1, 2°, cerkvena oblast potrditi, a po potrditvi jih nihče ne sme samovoljno spreminjati, ampak če misli, da je potrebna sprememba, mora popravljeni tekst predložiti vnovič v potrditev. S samovoljnim spreminjanjem se ne onemogoča samo skupno ljudsko petje pri velikih prireditvah, h katerim pridejo ljudje iz raznih krajev škofije, ampak se greši zoper točne določbe cerkvenega prava.

V Ljubljani, dne 24. oktobra 1938.

† Gregorij,
škof.

Št. 4886.

70.

Krstni list za poroko.

Gg. župniki se opozarjajo na kan. 1021, § 1. Prihajajo pritožbe, da župniki ženinov ne pošiljajo župnikom nevest krstnih listov ženinov. Nekateri se pri tem opravičujejo, češ da za ženina odgovarja njegov župnik in da mora župnik neveste verjeti na besedo župniku ženina, da ni ovire za zakon. Ta praksa je popolnoma zgrešena in nezakonita. Po kan. 1021, § 1, župnik neveste mora zahtevati krstni list od ženina in je zato samo po sebi umevno, da ženinov župnik mora izdati ta krstni list.

Vdovec mora prinesiti nov krstni list.

V Ljubljani, dne 13. oktobra 1938.

Ign. Nadrah,
gen. vikar.

71.

Varstvo slovenskih deklet.

Slomškova družba za varstvo slovenskih deklet v Beogradu prosi, da bi se ji sporočil sproti prihod vsakega slovenskega dekleta v Beograd, da bi jo kdo od društvenega odbora obiskal, jo skušal privezati na društvo in tako skrbeti zanjo.

Društvo sv. Rafaela v Ljubljani prosi zato vse župne urade, da bi ji župni uradi sporočali imena vseh slovenskih deklet, ki gredo kamorkoli na jug v službo. Družba bo potem poskrbela zanje po raznih mestih in jih bo priporočila varstvu raznih društev ali posameznih župnih oseb, ki jim bodo z besedo in svetom pomagale, da se moralno ne izgube.

72.

Sprememba župnijskih mej.

Da se je ustreglo utemeljenim prošnjam, sta se iz razloga kan. 1427, § 2, z odlokom škof. ordinariata z dne 26. sept. 1938, št. 4611, izločili hiši Radomlje št. 43 in Hud o št. 17 iz župnije Kamnik in priključili župniji Rova. Spremembi je pritrčila kr. banska uprava drav. banovine v Ljubljani z dopisom z dne 24. avgusta 1938, št. II. 16194/2, na podstavi naredbe drž. ministrstva z dne 20. februarja 1866, št. 12.692, in predpisov § 20 zakona z dne 7. maja 1874, drž. zak. št. 50. Odlok je stopil v veljavo dne 15. oktobra 1938.

Iz istega razloga in na isti osnovi se je izvršilo prefaranje vasi Poljane, Pristava in Obolno iz župnije Št. Vid pri Stični: vasi Poljane in Pristava s podružnico sv. Lamberta, škofa, ter št. 1 in 11 vasi Obolno v župnijo Stična, ostali del vasi Obolno s petimi hišami (št. 5, 6, 8, 9, 10) pa v župnijo Javorje pri Litiji. Sprememba se je izvršila z odlokom škof. ordinariata z dne 15. oktobra 1938, št. 5095, z veljavnostjo od 1. novembra 1938. Prefaranju je na podlagi predpisov pritrčila kr. banska uprava drav. banovine v Ljubljani z dopisom z dne 8. oktobra 1938, št. II. 20929/2.

73.

Razne objave.

Matične spremembe inozemskih državljanov. Matični uradi se opozarjajo, da morajo po odredbi člena 30/2 zakona o osebnih imenih (Ur. list 110/26/29) redno sporočiti vsak primer matičnega vpisa tujih državljanov pristojnemu občemu upravnemu oblastvu zaradi dostave inozemskim zastopništvom. Te dolžnosti ni istovetiti z dolžnostjo predlaganja matičnih izpiskov o smrtnih primerih inozemcev pristojnim sodiščem v smislu odredb § 32 nepravdnega postopka (Sl. list 59/8/1935). — Matični uradi naj se točno drže gornjega predpisa.

Bratovščina sv. Družine. Do 60 župnij, ki imajo to bratovščino vpe-ljano, še ni poslalo za tekoče leto zapovedanega poročila (število družin in skupno število članov). Župni uradi naj brez zamude izpolnijo svojo dolžnost.

Knjige »Zgodovina katoliške cerkvene glasbe«, založilo Cecilijansko društvo za ljublj. škofijo, razposlane župnim uradom, da jo nabavijo na tekoče cerkvene stroške, še mnogi niso plačali. Naroča se jim, da brez zamude nakažejo znesek 20 din.

Spominski zbornik Slovenije. Priporočamo nabavo knjige, priporo-čene vsem župnim uradom po okrožnici kr. banske uprave v Ljubljani.

Položnice Družbe sv. Rafaela so priložene Škofijskemu listu.

Raziskavanja. Matičnim uradom se naroča, da pregledajo matice in pošljejo škof ordinariatu sledeče listine, spisane v slovenskem jeziku in pravilno kolkovane: Poročni list Franca G s u n d in Leopoldine Schaffentrath, poročenih 21. sept. 1856 (nagrada 200 din poleg takse!). — Rojstni, poročni in mrliški list Marka L o j k in Marije K l e m e n c. — Rojstni list Ignacija B o g a t a j (roj. l. 1788) in poročni list za poroko tega z Marijo A v b e l (roj. l. 1805 na Mirni). — Rojstni list Mateja K r i š t o f i č, roj. okr. l. 1771. — Rojstni list Janeza K o v a č, roj. v l. 1810—12. — Rojstni list Jožefa Antona S e g a l l a, roj. pred l. 1730 (nagrada 60 dinarjev poleg takse!). — Rojstni list Ane B r a j d i č, roj. v l. 1895 do 1897. — Rojstni list Helene F r a n k o, roj. 25. apr. 1823. — Rojstni list Florijana S c h a f f e r, roj. okr. l. 1800. — Išče se, če je še živa, Alojzija K a s a roj. Fillafer, roj. 29. marca 1909 v Ljubljani in dne 28. julija 1929 v Gradcu poročena z Jožefom Kasa.

74.

Slovstvo.

Dr. Alojzij Odar: **Katoličani in različne vere.** Fantovska knjižnice zv. 20. 1938. Založila ZFO v Ljubljani. — V knjižici so obravnavana vsa vprašanja, na katera je treba dandanes zlasti pri nas mnogokje odgovarjati. Zelo priporočamo.

Maks Goričar: **Slomšekov rodovnik.** Tiskala in založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Str. 40. Cena 10 din. — S to študijo je zamašena občutljiva vrzel v našem slovstvu o škofu Slomšku. Vsakdo, ki se količkaj zanima za velikega škofa, bo z veseljem vzel v roko to zanimivo brošuro, ki jo priporočamo.

Bogu hvala! Molitvenik z mnogimi večbarvnimi slikami in lepim besedilom. Cene: 22, 24, 32 in 36 din. Založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Oče naš. Slikanica s primernimi pesmicami. Primerno darilo zlasti za otroke. Slikal O. Gaspari. Založila ista tiskarna. Cena 24 din.

Zdrava Marija. Slikanica. Za vsak člen molitve posebna slika in pesem. Besedilo dr. Franca Sušnika. Založila ista tiskarna. Cena 17 din.

Rožni venec. Vsi trije deli rožnega venca v barvanih slikah in z lepim besedilom, ki ga je priredil dr. Franc Sušnik. Založila ista tiskarna. Cena 19 din. — Vse štiri knjige priporočamo.

Vinko Lovšin: **Katoliški verouk.** Pomožno učilo za I., II. in III. razred strokovnonadaljevalnih šol. V založbi salezijanskih »Knjižic«. Cena za vsak zvezek po 1 din. — Priporočamo vsem katehetom na teh šolah. Zelo koristen pripomoček za katehete in učence.

Knjižice salezijanske družbe: št. 117: **Sveti rožni venec**; št. 118: **Mir vam bodi**; št. 119: **Krščansko pokopališče in pogreb**. — Priporočamo.

Št. 4610.

75.

Konkurzni razpis.

S tem se razpisuje izpraznjena župnija Leskovec v leskovški dekaniji.

Pravilno opremljene prošnje je nasloviti in poslati na škof. ordinariat v Ljubljani.

Rok za vlaganje prošenj se zaključi dne 15. decembra 1938.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1938.

† Gregorij,
škof.

76

Škofijska kronika.

Baragovo semenišče. Temeljni kamen za zgradbo je slovesno blagoslovil dne 16. oktobra 1938 prevzv. gospod ordinarij.

Imenovana sta: dr. Andrej Snój, univ. profesor v Ljubljani, za predsednika škof. odbora ACM., in prelat Josip Volc, stolni kanonik v Ljubljani, za nadzornika verouka na vseh obrtno-nadaljevalnih šolah mesta Ljubljane.

Prezentiran je bil za župnika župnije Št. Jernej Franc Cerkovnik, upravitelj te župnije (umeščen dne 5. novembra 1938).

Podeljeni sta bili župniji: Krško Alojziju Kurentu, župniku v Leskovcu, in Ljubno Ivanu Spendalu, kaplanu istotam.

Potrjen je bil za župnika-vikarja v Metliki p. Alfonz Klemenčič, O. Teut.

Premeščeni so bili: Franc Fröhlich, kaplan v Gor. Logatecu, za upravitelja župnije v Kokri; Anton Pogačnik, župni upravitelj v Naklem, za kaplana k Sv. Jakobu v Ljubljani; Ivan Veider, kaplan na Brdu, za ekspozita v Št. Vid pri Brdu; Valentin Toman, kaplan na Trebelnem, za kaplana v Kranjsko goro.

Imenovani so bili za veroučitelje-pripravnike: Jožef Jamnik, kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani, za I. drž. dekliško meščansko šolo v Ljubljani; Ladislav Lampič, kaplan v Trnovem v Ljubljani, za I. drž. deško meščansko šolo v Ljubljani; p. Kalist Langerholz, O. F. M., za drž. ljudsko šolo za Bežigradom v Ljubljani; Srečko Huth, kaplan pri D. M. v Polju, za drž. ljudsko šolo v Št. Vidu nad Ljubljano.

Konkurzni izpit so dovršili: Ivan Dolšina, kaplan v Vodica; Ivan Hrovat, žup. upravitelj v Zaplani; Franc Jeglič, kaplan v Predosljah; Boris Koman, kaplan na Brezovici; Ignacij Kunstelj, kaplan v Zagorju ob Savi; Jožef Kunstelj, kaplan v Radovljici; Franc Mozetič, kaplan v Trebnjem; Anton Orehar, kaplan v Št. Vidu nad Ljubljano; Anton Smolič, kaplan na Igu; Franc Starman, beneficiat v Šmartnem pri Litiji, in Jožef Vovk, kaplan v Škofji Loki.

V I. letnik škof. duh. semenišča v Ljubljani so bili sprejeti sledeči abiturienti: Gregor Andoljšek, Ludvik Ceglar, Mirko Falle, Mirko Gogala, Pavel Golia, Pavel Gosar, Janez Habjan, Franc Jakop, Stanko Jazbec,

Jožef Jurak, Boris Kerč, Franc Kern, Anton Klobovs, Ivan Kotar, Franc Kvaternik, Mirko Mahnič, Jožef Mavsar, Janez Merhar, Janez Mrvar, Ciril Murnik, Jožef Novinec, Jožef Pavlič, Stanko Pavlič, Viktor Pristov, Ivan Rozman, Dušan Rueh in Ivan Zupančič (27).

Ordinacije. Subdiakonat sta dne 6. novembra 1938 prejela: fr. Stanislav Weddemann, O. Cart., in fr. Metod Krajnec, O. Teut.

Umrli so: Valentin Majar, žup. upravitelj poreško-puljske škofije v pok., v Izlakah dne 1. oktobra 1938 v starosti 88 let; Alojzij Rudolf, župnik v pok., v Kotarih pri Samoboru dne 3. oktobra 1938 v starosti 75 let; msgr. dr. Jožef Debevec, gimn. profesor v pok., v Ljubljani dne 5. oktobra 1938 v starosti 72 let; Franc Pavlin, župnik v pok., v Mali Loki pri Ihanu dne 20. oktobra 1938 v starosti 77 let; Peter Koprivec, župnik v pok., na Brezjah dne 20. oktobra 1938 v starosti 66 let. — Naj v miru počivajo!

Škofijski ordinariat v Ljubljani,

dne 7. novembra 1938.

† Gregorij,

škof.

Jože Jagodic,

škof. kancler

Vsebina: 65. Pravila lastnih organizacij SKA. — 66. Duhovnikom za izseljensko nedeljo. — 67. O zapisniku pri izpraševanju ženina in neveste. — 68. Konkurenčna obravnava. — 69. Spreminjanje besedila cerkvenih pesmi. — 70. Krstni list za poroko. — 71. Varstvo slovenskih deklet. — 72. Sprememba župnijskih mej. — 73. Razne objave. — 74. Slovstvo. — 75. Konkurni razpis. — 76. Škofijska kronika.

Izdajatelj: Škofijski ordinariat (Ignacij Nadrah). — Odgovorni urednik: Jože Jagodic.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (Karel Čeč).